

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 77 0 П 005564 09 Рев
Бања Лука, 22.10.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Виоланде Шубарић као предсједника вијећа, Петра Бајића и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Б. Б. из П., кога заступа Д. А., адвокат из П., против туженог А. М. I D.O. P., кога заступа М.М., адвокат из Г., ради поништења одлуке о отказу уговора о раду и др., одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог, против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 77 0 П 005564 09 Гж од 16.2.2009. године, на сједници одржаној 22.10.2010. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизије тужиоца и туженог се уважавају, укида се пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 77 0 П 005564 09 Гж од 16.2.2009. године у дијелу којим је жалба туженог одбијена и потврђена првостепена пресуда којом је поништена одлука туженог о отказу уговора о раду тужиоцу број 81-102/04 од 29.10.2004. године, као и у дијелу којим је тужилац одбијен са тужбеним захтјевом за исплате регреса, зимнице, огрева и накнаде за Дан рудара (став 1. изреке другостепене пресуде) и предмет у односном дијелу враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број 77 0 П 005564 05 П од 17.10.2008. године поништена је одлука туженог о отказу уговора о раду тужиоцу број 81-102/04 од 29.10.2004. године, као незаконита, те се налаже туженом да тужиоца врати на посао и распореди на радно мјесто адекватног његовој стручној спреми и радним способностима, у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 1.). Обавезан је тужени да тужиоцу на име изгубљене зараде за период од 12.8. до 31.8.2004. године исплати износ од 138,00 КМ, а за период од 01.9.2004. године до 31.12.2004. године исплати износ од по 157,20 КМ, за јануар и фебруар 2005. године исплати мјесечно од по 157,20 КМ, за март, април, мај, јун и јул 2005. исплати мјесечно од по 394,80 КМ, за август, септембар, октобар, новембар и децембар 2005. године исплати мјесечне износе од по 396,50 КМ, за период од 01.01.2006. до 31.7.2006. године исплати мјесечне износе од по 460,90 КМ, за период од 01.8. до 30.11.2006. године исплати мјесечне износе од по 462,90 КМ, за децембар 2006. године у износу од 477,80 КМ, за период од 01.01.2007. до 31.7.2007. године исплати мјесечно од по 502,70 КМ, за период од 01.8.2007. до

31.12.2007. године исплати мјесечне износе од по 504,80 КМ, за период од 01.01.2008. до 31.7.2008. године исплати мјесечне износе од по 624,80 КМ и за август 2008. године исплати износ од 627,40 КМ, све са законском затезном каматом на сваки доспјели мјесечни износ почев од 15 у текућем мјесецу за претходни мјесец, па све до исплате, уз уплате доприноса Фонду ПИО РС у корист тужиоца за наведени период, а све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 2.). Одбија се као неоснован тужбени захтјев тужиоца за исплате регреса за: 2004 у износу од 1.040,00 КМ; 2005 у износу од 1.333,74 КМ; 2006 у износу од 1.500,00 КМ; 2007 у износу од 1.700,00 КМ и $\frac{3}{4}$ регреса за 2008. годину у износу од 1.275,00 КМ са законском затезном каматом почев од 01. јануара у текућој за претходну годину, на име зимнице за 2004 и 2005. годину у износу од по 240,00 КМ; 2006. годину у износу од 288,00 КМ.; 2007. годину у износу од 303,00 КМ и за 2008. годину у износу од 375,00 КМ, на име огрева за: 2004. и 2005. годину износ од по 240,00 КМ, 2006. годину износ од 288,00 КМ; 2007. годину у износу од 3003,00 КМ и за 2008. годину у износу од 375,00 КМ; за Дан рудара за: 2004., 2005. и 2006. годину у износу од по 50,00 КМ; за 2007. годину у износу од 75,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 01. јануара у текућој години за претходну годину, па до коначне исплате (став 3.). Обавезује се тужена да тужиоцу накнади трошкове спора у износу од 1.490,00 КМ у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења, док се преко досуђеног износа захтјев одбија (став 4.). Обавезује се противтужени Б. Б. да противтужиоцу А. М. I D. O. P. исплати износ од 3.049,20 КМ са законском затезном каматом почев од 30.6.2008. године па до исплате, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 5.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 77 0 П 005564 09 Гж од 16.2.2009. године жалба тужиоца се дјелимично уважава пресуда Основног суда у Приједору број 77 0 П 005564 05 П од 17.10.2008. године укида у дијелу којом је тужилац обавезан да туженој исплати износ од 3.049,20 КМ на име отпремнине са законском затезном каматом и у том дијелу враћа првостепеном суду на поновно суђење (став 5. изреке пресуде) док се жалба одбија и потврђује првостепена пресуда у дијелу којом се тужилац одбија са тужбеним захтјевом за исплату регреса, зимница и накнаде за Дан рудара (став 3. изреке). Жалба тужене се дјелимично уважава, првостепена пресуда укида у погледу враћања тужиоца на радно мјесто (став 1. изреке) заизгубљену зараду за период од престанка радног односа до августа 2008. године, за уплате доприноса Фонду ПИО РС за наведени период у корист тужиоца (став 2. изреке) и за трошкове спора (став 4. изреке) и у том дијелу се предмет враћа на поновно суђење. Жалба туженог се одбија и потврђује првостепена пресуда у дијелу којом је поништена одлука туженог о отказу уговора о раду број 81-102-04 од 29.10.2004. године, као незаконита (став 1. изреке).

Тужилац је лично изјавио ревизију као и допуну ревизије а у име тужиоца је ревизију изјавила и адвокат Р. Т. из Б. Л., против другостепене пресуде у дијелу којом је одбијен тужбени захтјев тужиоца, с приједлогом да се пресуда преначи тако што би се усвојило тужбени захтјев тужиоца.

Тужени је изјавио ревизију против другостепене пресуде у дијелу којом је удовољено тужбеном захјеву тужиоца с приједлогом да се пресуда преиначи тако што би се тужилац одбио с тужбеним захјевом.

Тужени је у одговору на ревизију тужиоца оспорио наводе ревизије и предложио да се иста одбије, а тужилац је у одговору на ревизију туженог оспорио наводе ревизије и предложио да се иста одбије.

Тужилац у тужби захјевом тражи заштиту права из радног односа на начин ближе наведен у изреци првостепене пресуде.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању дана 16.8.2004. године закључио уговор о раду на неодређено вријеме са правним претходником туженог Н. р. Љ. д.о.о. П. под бројем I-0097/04. По овом уговору тужилац је примљен на рад код правног претходника туженог, са завршеном школом ученика у привреди и стручним називом „аутомеханичар“. Уговорено је да тужилац ступа на рад 16. августа 2004. године и да се распоређује на радно мјесто „ВК аутомеханичар“. Одлуком број 81-102/04 од 29.10.2004. године правног претходника туженог, тужиоцу је отказан уговор о раду из „економских, организационих и технолошких разлога са правом на отказни рок у трајању од 4 мјесеца рачунајући од пријема одлуке, правом на отпремнину у износу од 5.821,20 КМ који ће бити исплаћен по истеку отказног рока, правом на одговарајуће накнаде плата у току отказног рока и право на обрачунате а неисплаћене плате, које ће се исплаћивати према ставу 2. члана 3. Декларације. У образложењу ове одлуке је наведено: „да су према уговору о оснивању Н. р. Љ. д.о.о. П. преузели све запослене раднике оснивача РЖР Љ. а.д. П. (код кога је тужилац раније радио почев од 08.5.1965. године, као КВ аутомеханичар) осим 10 радника; да је пословним планом, планом производње и усвајањем систематизације послова и радних задатака Н. р. Љ. предвиђено 640 радних мјеста, а сви остали радници преко тог броја (дакле и тужилац) представљају „технолошки вишак“, да предузеће (мисли се Н. р. Љ., П.) није у могућности „да именованог радника (тужиоца) распореди на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству“. У налазу вјештака финансијске струке Р. М. од 05.9.2008. године, наведено је поред осталог, да је тужилац у спорном периоду (а тај период трао је од 18 марта 2002. до 01. јануара 2008. године) био радно неангажован радник туженог“.

Првостепени суд је пошао од тога да тужени, иако је донио Програм социјалног збрињавања вишка радника са критеријима за утврђење вишка радника, није утврдио на којим радним мјестима има вишка радника. Да наведеним програмом осим уопштених критерија за попуну радних мјеста нема разрађене основне и допунске критерије на основу којих ће се сачинити конкретна листа запослених којима се отказује уговор о раду из економских, организационих и технолошких разлога. Да је тужилац радио на радном мјесту пословође за ремонт булдожера и утоваривача, а актом о систематизацији је предвиђено то рано мјесто и утврђена потреба за више ивзршилаца те за које радно мјесто се тражи стручна спрема који посједује тужилац, као КВ

аутомеханичар и да је постојала могућност његовог распореда на било које од тих радних мјеста. Пошто је тужени утврдио само укупан број и квалификације радника на нивоу предузећа који су вишак у односу на њега као цјелину, али не и у односу на конкретно радно мјесто на којем је раније радио, првостепени суд је заузео став, да је одлука туженог о отказу уговора о раду тужиоцу незаконита, имајући у виду одредбе чланова 113., 124. 125. и 126. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 38/00, 40/00, 47/02, 38/03 и 66/03, у даљем тексту: ЗР). У првостепеној пресуди је указано и на то да је из проведених доказа утврђено „да је тужени након доношења одлуке о отказу уговора о раду примио друге раднике а да претходно тужиоцу није понудио запослење“. Висина новчаног потраживања тужиоца утврђена је на основу налаза и мишљења вјештака финансијске струке Р. М. Првостепени суд је одбио тужбени захтјев а усвојио захтјев из противтужбе туженог и обавезао тужиоца, као противтуженог да му исплати 3.049,20 КМ који се односи на више уплаћену отпремнину.

Чињенична утврђења и правно схватање првостепеног суда у односу на законитост одлуке туженог о отказу уговора о раду тужиоцу, прихватио је и другостепени суд. У другостепеној пресуди је указано „да тужени код отказа уговора о раду тужиоцу због економских, организационих и технолошких разлога није сачинио критерије на основу којих би се могло ваљано испитати ко од запослених представља вишак, што по мишљењу другостепеног суда, одлуку о отказу уговора чини незаконитом, па је жалбу туженог у овом дијелу одбио и првостепену пресуду у овом дијелу потврдио“. Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца којом је оспоравао првостепену пресуду у одбијајућем дијелу за плаћање новчане накнаде на име регреса за кориштење годишњег одмора, зимница, огрева и накнаде за дан рудара, за које сматра „да тужилац није доказао да су други радници запослени код туженог примили наведене новчане накнаде“. Зато је првостепену пресуду у овом дијелу потврдио.

Схватања нижестепених судова да је незаконит отказ уговора о раду тужиоцу, за сада је преурађен, због погрешног приступа у разрешењу овог спора.

Према образложењу побијане одлуке туженог о отказу уговора о раду тужиоцу, пословним планом, планом производње и усвојеном систематизацијом послова и радних задатака Н. р. Љ., тј. правног претходника туженог, предвиђено је 640 радних мјеста „а сви остали радници преко тог броја представљају технолошки вишак“, на чију садржину је указано и у овој одлуци. Тужилац би, према томе, био један од „осталих радника преко тог броја“, и спадао би у тзв. „технолошки вишак“.

По схватању овог суда, за доношење правилне одлуке о овом спору, потребно је утврдити на које је радно мјесто тужилац био распоређен, односно на којем је радном мјесту радио до усвајања пословног плана, плана производње и систематизације послова и радних задатака, донесених од правног претходника туженог и да ли је то радно мјесто укинута наведеним актима. Ако је овим актима само смањен број радника на том радном мјесту, потребно је

даље провјерити, да ли радници који су остали да раде на том радном мјесту испуњавају услове прописане законом, односно актима туженог за рад на том радном мјесту. Ако радно мјесто није укинато, односно ако радници који су остали да раде не испуњавају услове прописане за то радно мјесто, тужбени захтјев за поништење побијане одлуке туженог о отказу уговора о раду тужиоцу као незаконита, био би основан. Ако је радно мјесто укинато, односно ако радници који су остали да раде на том радном мјесту испуњавају прописане услове, потребно је тада разјаснити питање да ли је било мјеста примјени члана 126. ЗР-у. Та одредба обавезује туженог, као послодавца да понуди запослење тужиоцу, ако је у року од једне године од дана престанка тужиоцевог радног односа запослио одређени број радника са истим стручним квалификацијама које има тужилац. Одлука о раскиду уговора о раду, била би, незаконита и ако је тужени поступио супротно члану 126. ЗР-у.

Тек када странке у спору изведу доказе на основу којих ће утврдити чињенице на које је указано, моћи ће се да испита законитост одлуке правног претходника туженог број 81-102/04 од 29.10.2004. године, и од тога зависи и основаност осталих захтјева које је тужилац истакао у овом спору (право на плаћање регреса, зимнице, огрева и накнаде за дан рудара за период од 16.8.2004. до 2008. године).

Због погрешне примјене материјалног права, како из напријед реченог произилази, нижестепени судови су своје пресуде засновали на непотпуно утврђеном чињеничном стању. Зато је примјеном одредби члана 250. став 2. Законом о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03 до 49/09, у даљем тексту: ЗПП), ревизије тужиоца и туженог уважене, укинута другостепена пресуда у дијелу којем је поништена одлука туженог о отказу уговора о раду тужиоцу и у дијелу којем је одбијен захтјев тужиоца за плаћање накнада на име регреса, зимница, огрева и дана рудара за период од престанка рада тужиоца код тужене, и предмет се у том дијелу враћа другостепеном суду на поновно суђење који је у даљем поступку дужан да расправи питања на која је напријед указано (члан 253. у вези са чланом 228. ЗПП) и да након тога донесе нову одлуку по жалбама тужиоца и туженог против првостепене пресуде у којој је удовољено тужбеном захтјеву, односно у коме је одбијен тужбени захтјев.

Предсједник вијећа
Виоланда Шубарић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић